

Veřejnost o speciálních školách – září 2014

Technické parametry

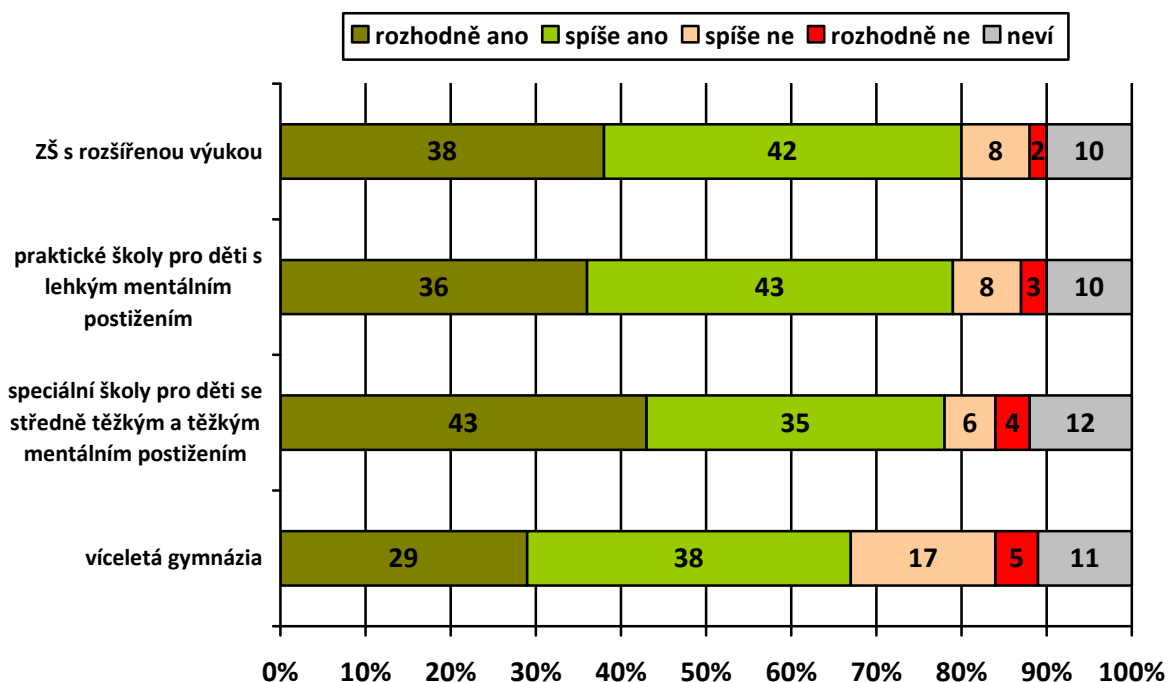
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. 9. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1017</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>239</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.271, OR.272</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. listopadu 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V září 2014 CVVM zjišťovalo názory české veřejnosti na vytváření speciálních škol v rámci povinné základní devítileté školní docházky¹ a také názory na to, zda by se děti se zdravotním nebo mentálním postižením, děti z chudých či naopak z bohatých rodin, děti cizích státních příslušníků, romské děti a mimořádně nadané děti měly vzdělávat v běžných třídách.²

¹ Znění otázky: „Jste či nejste pro vytváření následujících typů škol v rámci devítileté povinné školní docházky? a) Víceletá gymnázia, b) základní školy s rozšířenou výukou, c) praktické školy pro děti s lehkým mentálním postižením, d) speciální školy pro děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením.“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

² Znění otázky: „Myslíte si, že by se následující skupiny dětí měly či neměly vzdělávat v běžných třídách? a) Děti s tělesným zdravotním postižením, b) děti se zrakovým nebo sluchovým postižením, c) děti s mentálním postižením, d) děti cizí státní příslušnosti, e) romské děti, f) děti z chudých rodin, g) děti z bohatých rodin, h) mimořádně nadané děti.“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Graf 1: Mají být zřizovány v rámci povinné devítileté školní docházky tyto typy škol? (%)

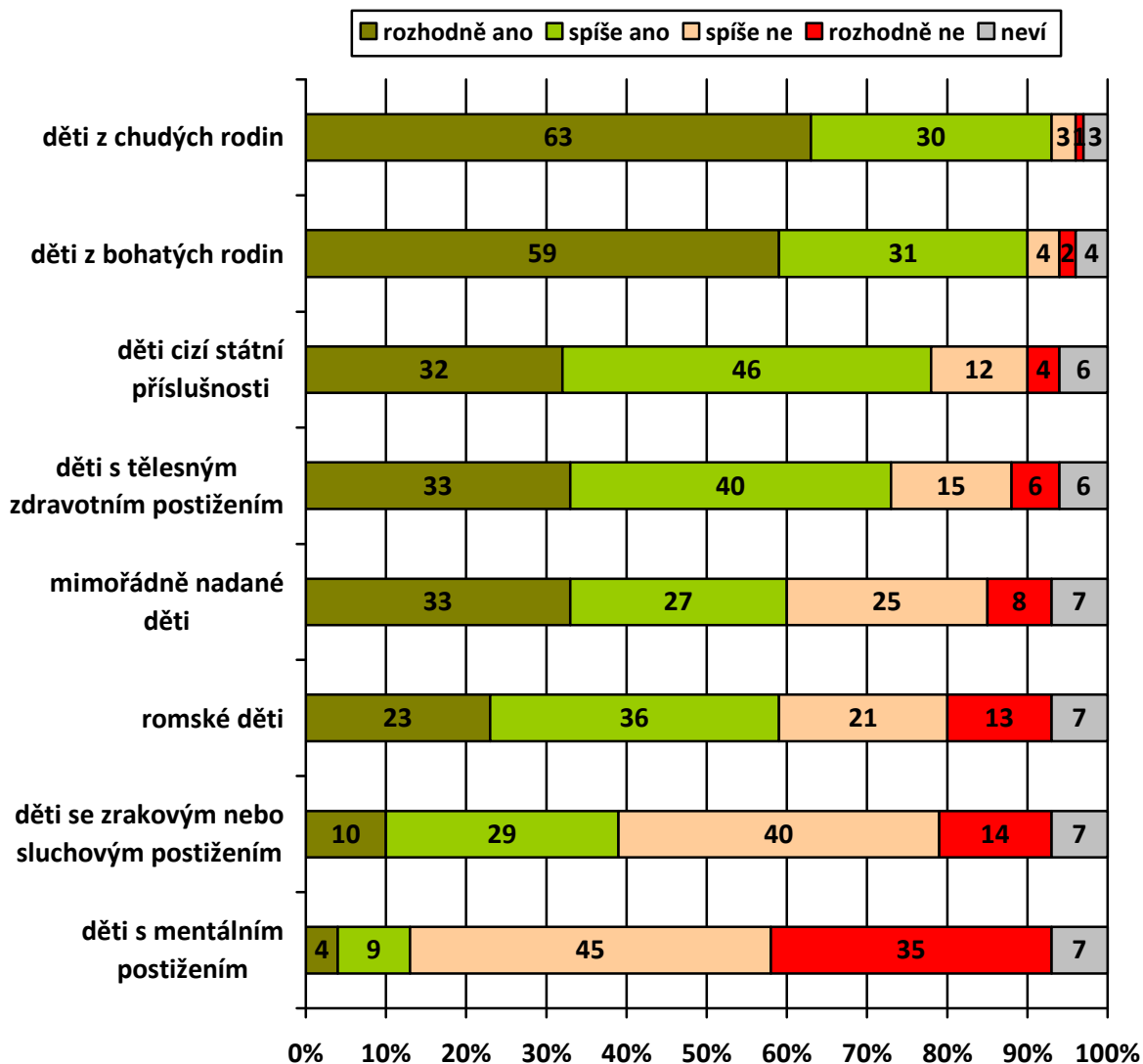

Pozn.: Strany jsou seřazeny podle podílu příznivého hodnocení v součtu variant „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 9. 2014, 1017 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z výsledků odpovědí na první otázku ohledně existence různých typů speciálních škol v rámci povinné školní docházky, jež zachycuje graf 1, vidíme, že ve všech případech poměrně jednoznačně převažuje souhlas nad nesouhlasem. Relativně nejmenší podporu šetření zaznamenalo v případě víceletých gymnázií, s nimiž souhlasily dvě třetiny (67 %) dotázaných a nesouhlas vyjádřila o málo více než pětina (22 %) z nich, u ostatních zkoumaných typů škol se podpora pohybuje prakticky shodně na úrovni čtyř pětín a nesouhlas představoval desetinu, přičemž ve všech čtyřech případech asi desetina rovněž odpovídala, že neví. Konkrétně se základními školami s rozšířenou výukou souhlasí 80 % občanů, 10 % se staví proti, praktické školy pro děti s lehkým mentálním postižením podporuje 79 %, zatímco 11 % se k nim staví odmítavě a speciální školy pro děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením v šetření podpořilo 78 % dotázaných, naopak nesouhlas s nimi vyjádřilo 10 %.

Relativně vyšší podporu speciálních škol pro děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením šetření zaznamenalo mezi ženami. Z hlediska věku se nižší podíl souhlasu v případě víceletých gymnázií objevil mezi respondenty staršími šedesáti let. Podpora víceletých gymnázií roste se stupněm dosaženého vzdělání, speciální školy pro děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením více podporují absolventi středních škol s maturitou a naopak méně lidé se základním vzděláním. Ve všech případech souhlas narůstá spolu se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně.

Graf 2: Mají se v běžných třídách vzdělávat...? (%)

Pozn.: Strany jsou seřazeny podle podílu příznivého hodnocení v součtu variant „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15. 9. 2014, 1017 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Druhá otázka, která zjišťovala, zda by se děti z některých specifických skupin měly vzdělávat v běžných třídách, nebo nikoli, ukázala, že většina občanů si nemyslí, že by se v běžných třídách měly vzdělávat zejména děti s mentálním postižením, s čímž souhlasilo jen 13 % oslovených a 80 % nesouhlasilo, v tom 35 % rozhodně. Převažující nesouhlas s jejich vzděláváním v běžných třídách byl zaznamenán také v případě dětí se zrakovým nebo sluchovým postižením, kde souhlas vyjádřily dvě pětiny (39 %) dotázaných, zatímco nesouhlas uvedla nadpoloviční většina 54 %. Naopak zařazení dětí s tělesným zdravotním postižením do běžných tříd schvaluje téměř tříčtvrtě (73 %) většina a jen zhruba pětina (21 %) se vyslovuje proti.

Více než tříčtvrtě většina (78 %) souhlasí rovněž s tím, aby se v běžných třídách vzdělávaly i děti cizí státní příslušnosti žijící dlouhodobě nebo trvale v ČR, zatímco nesouhlas v tomto případě vyjádřilo 16 % dotázaných. V porovnání s tím existují častější výhrady vůči tomu, aby se v běžných třídách vzdělávaly romské děti, což vyjádřila zhruba třetina dotázaných, ovšem i zde jasná, třípětinová (59 %) většina dala najevo souhlas.

Nepříliš jednotná je česká veřejnost v otázce, zda by se v běžných třídách měly vzdělávat mimořádně nadané děti, přičemž tři pětiny (60 %) občanů si myslí, že ano, ale třetina (33 %) s tím nesouhlasí.

Šetření také ukázalo, že sociální rozdíly nejsou vesměs vnímány jako důvod pro vyčleňování dětí z běžných tříd: zhruba devět z deseti dotázaných souhlasí s tím, že do běžných tříd by měly chodit děti jak z bohatých, tak i z chudých rodin.

Podrobnější analýza ukázala, že ženy relativně častěji vyjadřují souhlas s tím, že v běžných třídách se mají vzdělávat děti z bohatých rodin. Mladí lidé ve věku od 15 do 19 let méně často vyjadřovali souhlas s tím, že v běžných třídách by se měly vzdělávat děti zdravotně tělesně postižené a děti z chudých rodin. Dotázaní se špatnou životní úrovní se staví méně vstřícně k tomu, že se v běžných třídách mají vzdělávat děti s cizí státní příslušností, romské děti a děti z chudých rodin, lidé s dobrou životní úrovní naopak relativně častěji souhlasí s tím, že se romské děti mají chodit vzdělávat do běžných tříd. Podle úrovně nejvyššího ukončeného vzdělání nižší souhlas se vzděláváním v běžných třídách v případě dětí s cizí státní příslušností a dětí z chudých či naopak bohatých rodin vyjadřovali lidé se základním vzděláním, naopak se vzděláváním dětí cizinců v běžných třídách ve větší míře souhlasí absolventi středních škol s maturitou. Regionálně se menší podpora vzdělávání tělesně postižených dětí objevila na Vysočině, se vzděláváním romských dětí v běžných třídách častěji souhlasili dotázaní z Libereckého kraje a u dětí s bohatých rodin byl vyšší podíl souhlasu s tím, že mezi dotázanými ze středních Čech a nižší na Pardubicku, Vysočině, v Jihomoravském kraji a na Zlínsku. Obecněji byl souhlas se vzděláváním dětí z bohatých, jakož i chudých rodin a romských dětí je vyšší v Čechách než na Moravě. Nižší podíl souhlasu s tím, že by se romské děti měly vzdělávat v běžných třídách, byl zaznamenán mezi obyvateli měst s populací od 30 do 80 tisíc. V téže skupině byl zaznamenán i menší souhlas, případně zvýšený podíl nesouhlasu i se vzděláváním v běžných třídách, pokud jde o děti z bohatých nebo chudých rodin, děti tělesně zdravotně postižené a mimořádně talentované děti.